

В доклад на Комисията се посочват рисковете, свързани със схемите за гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции в ЕС, и се очертават мерки по отношение на тях

Брюксел, 23 януари 2019 г.

За първи път Комисията представи обстоен доклад относно схемите за гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции, прилагани от някои държави — членки на ЕС.

В доклада се очертават съществуващите практики и се посочват някои рискове за ЕС, свързани с тези схеми, и по-специално по отношение на сигурността, изпирането на пари, данъчните измами и корупцията. В доклада се констатира, че липсата на прозрачност в начина, по който функционират схемите, както и липсата на сътрудничество между държавите членки допълнително засилват тези рискове.

Комисарят по въпросите на миграцията, вътрешните работи и гражданството Димитрис **Аврамопулос** заяви: *Законното пребиваване в ЕС и в Шенгенското пространство дава права и привилегии, с които не бива да се злоупотребява. Държавите членки трябва винаги да зачитат и да прилагат напълно съществуващите принципи на контрол и баланс, като това важи изцяло и за националните схеми за предоставяне на право на пребиваване срещу инвестиции. Не трябва да излагаме на опасност работата, която извършихме заедно през последните години за засилване на сигурността, укрепване на нашите граници и елиминиране на пропуските по отношение на информацията. Ние ще следим за пълното спазване на правото на ЕС.*

Комисарят по въпросите на правосъдието, потребителите и равнопоставеността между половете Вера **Йоурова** заяви: *Да станеш гражданин на една държава членка означава също така да станеш гражданин на ЕС с всички негови права, включително правото на свободно движение и на достъп до вътрешния пазар. Хората, които придобиват гражданство на ЕС, трябва да имат действителна връзка със съответната държава членка. Искаме по-голяма прозрачност относно начина, по който се дава гражданство, както и по-тясно сътрудничество между държавите членки. В ЕС не трябва да има слабо звено, което позволява на кандидатите да се „оглеждат“ за най-благоприятната схема.*

Схеми за предоставяне на гражданство срещу инвестиции („златни паспорти“)

В три държави — членки на ЕС, (България, Кипър и Малта) понастоящем се прилагат схеми за предоставяне на гражданство на инвеститори в тези държави при условия, които не са толкова строги, колкото обикновените режими за натурализация. В тези три държави членки **няма нито задължение за физическо пребиваване** на лицето, нито изискване за други **действителни връзки** с държавата, преди да бъде получено гражданство.

Тези схеми представляват общ интерес за ЕС, тъй като всяко лице, което придобие гражданство на държава членка, придобива едновременно с това гражданство на Съюза. Решението на една държава членка да предостави гражданство в замяна на инвестиции дава автоматично права по отношение на другите държави членки, и по-специално правата на свободно движение и достъп до вътрешния пазар на ЕС, за да се упражнява икономическа дейност, както и правото да гласуваш и да бъдеш избран в европейски и местни избори. На практика тези схеми често се рекламират като способ за придобиване на гражданство на Съюза заедно с всички права и привилегии, произтичащи от него.

В доклада на Комисията са посочени следните области, които предизвикват загриженост:

- **Сигурност:** проверките на кандидатите не са достатъчно надеждни и централизираните информационни системи на ЕС, като например Шенгенската информационна система (ШИС), не се използват систематично, както би следвало;
- **Изпиране на пари:** необходими са засилени проверки („комплексна проверка“), за да се гарантира, че правилата за борба с изпирането на пари не се заобикалят;
- **Избягване на данъци:** необходими са мониторинг и докладване, за да се гарантира, че физическите лица не се възползват от тези схеми поради предимствата, произтичащи от привилегировани данъчни правила;

· **Прозрачност и информация:** в доклада се констатира липсата на ясна информация относно начина, по който схемите се управляват, включително относно броя на получените заявления, одобрените или отхвърлените заявления, както и произхода на кандидатите. Освен това държавите членки не обменят информация относно кандидатите за такива схеми, нито се информират взаимно за отхвърлените кандидати.

Схеми за предоставяне на право на пребиваване срещу инвестиции („златни визи“)

Схемите за предоставяне на право на пребиваване срещу инвестиции, макар и различни от схемите за предоставяне на гражданство от гледна точка на правата, които предоставят, излагат на също толкова сериозни рискове сигурността на държавите членки и на ЕС като цяло.

Валидното разрешение дава право на пребиваване на гражданин на трета държава в съответната държава членка, но също така и право да пътува свободно в Шенгенското пространство. Въпреки че законодателството на ЕС урежда условията за влизане на определени категории граждани на трети държави, издаването на разрешения за пребиваване на инвеститори понастоящем не е регулирано на равнището на ЕС и остава национална компетентност. Понастоящем 20 държави членки прилагат такива схеми: България, Чешка република, Естония, Ирландия, Гърция, Испания, Франция, Хърватия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Полша, Португалия, Румъния, Словакия и Обединено кралство. В доклада на Комисията са посочени следните области, които предизвикват загриженост:

· **Проверки, свързани със сигурността:** съгласно правото на ЕС съществуват определени задължения по отношение на сигурността, които трябва да бъдат взети предвид преди издаването на виза или разрешение за пребиваване на чуждестранни инвеститори. Налице е обаче липса на достъпна информация относно практическото прилагане и свободата на действие в начина, по който държавите членки подхождат към съображенията за сигурност;

· **Изискване за физическо пребиваване:** разрешенията за пребиваване, получени срещу инвестиция — с изискване на ограничено физическо присъствие на инвеститора във въпросната държава членка или дори без то да е необходимо — могат да окажат влияние върху прилагането на статута за дългосрочно пребиваване в ЕС и върху правата, свързани с този статут, и могат даже да осигурят по-бърз достъп до национално гражданство и съответно гражданство на ЕС;

· **Липса на прозрачност:** В доклада се подчертава липсата на прозрачност и надзор на схемите, по-специално по отношение на мониторинга и липсата на статистически данни за броя на тези, които получават разрешение за пребиваване чрез такава схема.

Следващи стъпки

Комисията ще **наблюдава по-общите въпроси относно спазването на правото на ЕС**, повдигнати от схемите за предоставяне на гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции, и ще предприеме съответните необходими действия. По тази причина държавите членки трябва да гарантират по-специално, че:

· системно се извършват всички задължителни гранични проверки и проверки за сигурност;

· стриктно се спазват изискванията на Директивата за дългосрочно пребиваване и Директивата за събиране на семейството;

· сумите, изплатени от кандидатите за гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции, се подлагат на проверка според **правилата на ЕС за борба с изпирането на пари**;

· в контекста на **рисковете от избягване на данъчно облагане** са налице инструменти в рамката на ЕС за административно сътрудничество, по-конкретно за обмен на информация.

Комисията ще наблюдава стъпките, предприети от държавите членки за преодоляване на проблемите с прозрачността и управлението при прилагането на тези схеми. Тя ще създаде **група от експерти на държавите членки** за подобряване на прозрачността, управлението и сигурността на схемите. Тази група ще бъде натоварена по-специално със:

· създаването на система за обмен на информация и консултации относно броя на получените заявления, държавите на произход и броя на одобрените/отхвърлените от държавите членки заявления за гражданство и разрешение за пребиваване на лица въз основа на инвестиции;

· разработването до края на 2019 г. на общ набор от проверки за сигурност при схемите за гражданство срещу инвестиции, включително специфични процедури за управление на риска.

И накрая, по отношение на третите държави, създаващи подобни схеми, които могат да имат последици за сигурността в ЕС, Комисията ще наблюдава схемите за предоставяне на гражданство срещу инвестиции в страните кандидатки и потенциални кандидатки в рамките на процеса на присъединяване към ЕС. Тя също така ще следи въздействието на тези схеми от страна на държавите с безвизов режим с ЕС като част от механизма за премахване на визите.

Контекст

Схемите за предоставяне на гражданство срещу инвестиции позволяват на съответното лице да получи ново гражданство въз основа единствено на инвестиции. Схемите за предоставяне на право на *пребиваване* срещу инвестиции позволяват на граждани на трети държави, при спазване на определени условия, да получат разрешение за пребиваване в държава от ЕС.

Условията за придобиване и отнемане на национално гражданство са уредени от националното право на всяка държава членка при надлежно зачитане на правото на ЕС. Принципите, заложи в международното право, изискват да е налице „действителна връзка“ между кандидата и държавата или нейни граждани. Тъй като националното гражданство е предварително условие за гражданство на ЕС и достъп до права, основаващи се на Договорите, Комисията докладва за схемите на държавите членки за предоставяне на национално гражданство срещу инвестиции. Предоставянето на разрешение за пребиваване на инвеститори не е регламентирано на равнището на ЕС и понастоящем се урежда от националното право. Правото на ЕС урежда обаче условията за влизане на определени категории граждани на държави извън ЕС.

Днешният доклад следва [резолуцията](#) на Европейския парламент от 16 януари 2014 г., в която Комисията се призовава да проучи различните национални режими за гражданство в светлината на европейските ценности и буквата и духа на законодателството и практиката на ЕС.

В [доклада си за гражданството \(2017 г.\)](#) Комисията обяви, че ще публикува доклад за националните схеми за предоставяне на гражданство на Съюза на инвеститори.

За повече информация

[Доклад на Комисията относно режимите за предоставяне на гражданство и право на пребиваване срещу инвестиции](#)

[Проучване относно схемите за предоставяне на гражданство](#)

[Въпроси и отговори](#)

IP/19/526

Лица за контакти с медиите:

[Natasha BERTAUD](#) (+32 2 296 74 56)

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Melanie VOIN](#) (+ 32 2 295 86 59)

[Markus LAMMERT](#) (+ 32 2 298 04 23)

Въпроси на граждани: [Europe Direct](#) на телефон [00 800 67 89 10 11](#) или на електронния адрес [на информационната служба](#)